

Poročilo o kupljenem domu

podlažnik tov. Kobal. Iz njega je razvidno, da je prepis zemljišne knjige izveden. Za druga ni plačala nikakih prepisnih taks, ki bi znašale sicer okrog 100.000 Din, dočim bi jih morali plačati, ako bi bili ostali »društvo«. Korist zadruge je torej očitna. Kupnina je poravnana. Dom smo obremenili za 400.000 dinarjev, ki jih bomo odplačevali z dohodki v domu. Na učitelstvu je, da to čimprej izvršimo! Za adaptacije in opremo razpolagamo še s kapitalom okrog 250.000 Din. Adaptacije smo porazdelili v več etap. V prvi se bodo izvršile le neobhodno potrebne. Vse se bodo izvršile po dobro premišljenem načrtu. Za adaptacije v I. etapi so načrti že vloženi. V kratkem bo komisiji oglel. Nato sledijo potrebna dela. Kljub težavam, ki nas še čakajo, sem trdno uverjen, da bomo z energijo in dobro voljo premagali vse ovire ter jeseni nudili učitelstvu za njihove otroke pravo namdestilo za dom.

Sklepi:

1. Adaptacijska dela naj se javno razpišejo.

Splošne vesti

— Pedagoška biblioteka Jugoslovenskog učiteljskog udruženja. Ze v prejšnji številki »Učiteljskega tovarisa« smo omenili, da je začel izdajati izvršni odbor JUU v Beogradu Pedagoško biblioteko JUU. V prvem zvezku je priobčen »Učni načrt za narodne šole v Jugoslaviji«, ki ga je sestavil tov. Vranc Ernest iz Studencev pri Mariboru. — Cena knjžici je Din 3,50 in se razpošilja le proti predplačilu zneska po poštnočekovnem računu št. 53.081 na naslov: Jugoslovensko učiteljsko udruženje Beograd, Kralja Milutina 66.

— Zahvala. Vsem tovarišem, ki mi pošiljajo letak katerega omenjam na drugem mestu, se toplo zahvaljujem na zaupanju, ki ga izkazujejo s tem meni in stvari. Iz tega tudi vidim zdravo jedro učitelstva, da sta stanovska zavest in čut resnice vedno jačja od neresnice in intrige. V Ljubljani, 1. maja 1935. — Ivan Dimnik.

— Učitelji kandidati v ostalih banovinah. Na listi predsednika vlade kandidirajo še naslednji učitelji: V zetski banovini: Nikola Jovanović, upokojeni učitelj iz Medurečja; Saliko Drljević, učitelj iz Bilječa; Todor Mihajlović, upokojeni učitelj iz Kosovske Mitrovice; Vučić Labudović, upokojeni učitelj iz Drenovca. V dunavski banovini: Milorad Stanković, učitelj iz Darosave. V savski banovini: Ivan Ciperšak, učitelj iz Ogļaje; Ilija Krković, učitelj iz Čelica. V vardarski banovini: Živko Popović, šolski nadzornik iz Gnjlana; Radičević, učitelj iz Valandova. V moravski banovini: Borivoje Antić, učitelj iz Salaša; Sofronije Stanković, učitelj iz Salaša; Đorđe Zikić, učitelj iz Vratarnice; Dragomir Milanović, učitelj iz Sirče; Aleksandar Stanković, učitelj iz Babušnice; Velimir Marinković, učitelj iz Gorčinaca; Bora Živanović, upokojeni učitelj iz Pokrine; Čeda Milošević, upokojeni učitelj iz Pirota. V drinski banovini: Radomir Cvijović, upokojeni šolski nadzornik iz Čačka; Svetozar Leposavić, upokojeni učitelj iz Mrčajevca. V primorski in vrbski banovini ne kandidira niti eden učitelj. Iz navedenih imen se razvidi politični vpliv učitelstva.

— Poročila se je tov. Zdenka Schillerjeva iz Semiča z g. L. Rothom. Čestitamo!

— Obrtno nad. šole in počit. tečaj. Ne bo več dolgo, pa bo zopet šolsko leto za nami. Učilnice se bodo za dva meseca za-

2. Arh. Schellu in advokatu dr. Celestinu Jelencu naj se izreče pismena zahvala za njihov trud v korist doma.

3. Občni zbor izreče posebno zahvalo tovarišu Jos. Kobalu za ves njegov poseben trud, ki ga ima z domom.

Pri slučajnostih

so se sprejeli nastopni sklepi:

1. V »Učiteljskem tovarišu« naj se stavi termin, do kdaj se sprejemajo v dom učiteljski otroci. Po tem terminu naj se inserira v dnevnem časopisu.

2. Z adaptacijskimi deli naj se pohiti, da bodo starši lahko videli že ob velikih počitnicah, kje bodo stanovali njihovi otroci.

3. Ministrstvu prosvete naj se ponudijo v nakup zemljišvidi in igrice.

4. Banska uprava naj se zaprosi, da da dijaške knjižice v zalogo Učit. domu.

5. Učiteljski dom naj prevzame tudi založbo novih čitank.

prle, učitelji pa odromali na potreben oddih. Eni domov, drugi na planino, pa v kolonije, mnogi pa bodo porabili počitniški čas, da si pridobijo novega znanja za uspešnejše delo v prihodnjem šolskem letu. Kmalu bomo čitali o različnih dvo-, tro- in tudi štiritedenskih tečajih. Eni bodo krenili v tega, drugi v drugega, večina nas pa, ki smo lani obiskovali I. del. ris. tečaj za obrt. nad. šole, bomo šli pa v II. delnega. Vsak, ki poučuje na obrt. nad. šoli pač ve, da mu je nemogoče uspešno delovati, če ni obiskoval teh tečajev. In da je str. risanje med najvažnejšimi predmeti, je pač jasno. — Letos se bo II. del. ris. tečaj vršil najbrže dva meseca. Je to najnapornejši tečaj in povsem umestno bi bilo, da bi se skrajšal vsaj na 6 tednov. Tako bi imeli tečajniki vsaj 14 dni še oddiha. Vem, kako je bilo lansko leto in zato vem, da je to želja prav vseh. Sicer bi se znalo zopet zgoditi, da bo moral eden ali drugi po končanem tečaju zaprositi za dopust — v septembru. Pa saj tudi ni mogoče zdržati po 10 mesečnem šolskem delu še dva meseca risanja in predavanja. Tečajnikom daje kralj. b. uprava tudi podpore. Mnogo tečajnikov stanuje v počitnicah pri starših ali sorodnikih in prejema ravno toliko podpore, kot oni, ki se je pripeljal mogoče iz Prekmurja ter plačuje v Ljubljani hrano in stanovanje. Tako porabi Din 1500.— najmanj, a onim drugim ostaja celo od podpore. Vendar bi bilo edino pravilno, da se da onemu, ki je prišel od daleč in mora vse plačati, več podpore, kot onemu, ki nima teh izdatkov. Tako je dajala podpore tudi sekcija JUU v Ljubljani ko je vodila v l. 1933. zadr.-knjižov. tečaj. Najmanj ¼ nas pride, ki nimamo v Ljubljani ali bližnji okolici staršev ali sorodnikov, da bi pri njih stanovali ali se z vlakom vozili — in naše upravičene zahteve naj se upoštevajo.

Š. Ljubo.

— Šolske hranilnice so na Češkem in v severnih državah zelo razširjene. V dravski banovini poznam le eno v P. (najbrž jih je več). Delovala je skromno že pred vojno, samo z vinarji; po vojni je zelo napredovala in je imela l. 1930. — 78 vlagateljev s skupno vlogo Din 2400.—. V krizi je nekoliko nazadovala in izkazuje konec l. 1934. — Din 1080 vlog. — Urađujejo otroci najvišjega razreda sami in sicer navadno ob ponedeljkih. Spisujejo blagajniški dnevnik, vpisujejo v glavno knjigo dvige in vloge in dajejo potrdila. Ko-

nec uradovanja seštejejo prejeme in izdatke ter ugotovijo stanje gotovine. Šolski upravitelj P. priznan in vnet zadrugar samo nadzoruje. Odvišek gotovine nalagajo v krajevno posojilnico. Tu so šli otroci še dalje, kakor je splošen namen šol. hranilnic, obrestovali so sami vloge, nekoč dali posojilo na dolžno pismo in poroke, itd. Vsekakor poučno in zanimivo. Glavni namen je vzgajati k varčnosti in vzbujati zadržujočo misel, kar smatrajo strokovnjaki kot najzanesljivejše sredstvo proti krizi. — Učiteljska tiskarna vabi k prednaročbi potrebnih tiskovin, da bo imela vsaka šola vsaj vzorce. (Cena Din 24.—).

— Spominski dnevi, priročna knjiga. Izdal jo bo v kratkem Učiteljski dom v Ljubljani. Zbranega ima že mnogo gradiva. Prepričan pa je, da hrani p. n. učitelstvo v svojem arhivu še marsikaj originalnega, dobrega, primerne, uporabnega in še nepriobčenega. Zato prosimo, da pošlje Učit. domu gradivo do 15. maja t. l. Priobčeno bomo honorirali. Snov je lahko obdelana v obliki pesmic, razprav, prizorčkov in se nanaša na vse spominske dneve med šolskim letom.

— Naznanilo in poziv. Načelstvo Učit. doma v Ljubljani obvešča učitelje-starše, ki študirajo svoje otroke v Ljubljani, da bo s 1. septembrom 1935. otvorilo v svojem domu penzionat. Vanj bo sprejemalo dijaške in dijakinje. Uprava bo skrbela za strogo nadzorstvo in pomoč pri učenju. Cene zmernne. Načelstvo vabi ponovno vse one učitelje-starše, ki se niso priglasili svojih otrok, da to store do 31. maja t. l. Po tem terminu bo načelstvo inseriralo sprejem gojencev v dnevnikih. Podrobna pojasnila daje načelstvo Učit. doma v Ljubljani, Francišanska ulica 6.

— Tovariši — mariborski maturanti iz l. 1910. Letos obhajamo 25 letnico, odkar smo ostavili naše učiteljske v Mariboru. Kje — kdaj in kako naj budimo naše lepe, skupne spomine na lepe dijaške in sedanje težje službene dni? Morda ob času mariborskega tedna, ki bo od 3. do 10. avgusta t. l.? Prosim, sporočite mi svoja mnenja! Tovariške pozdrave! Vauda Mirko — Šmarjeta ob Pesnici.

— Tovarišicam in tovarišem murskoboškega sreza! Prejeli ste položnice z označenimi zneski do konca šol. leta. Prosim, da čimprej nakažete članarino, kajti sklep februarskega zborovanja se bo izvajal.

Blagajnik.

RAZPIS

za sprejem v prvi letnik višje pedagoške šole v Zagrebu za leto 1935./36.

Po čl. 6. in 7. uredbi o višji pedagoški šoli, 3. odstavka § 87. uradniškega zakona in v smislu odloka g. ministra prosvete od 8. fe-

Lepo boste oblečeni

ako si nabavite tkanine za plašče, kostume ali obleke pri tvrdki

A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Tvrdka ima ogromno izbiro različnega manufakturnega blaga, res dobrih kvalitet, okusnih vzorcev in barv in skrajno solidnih cen.

Učitelstvu popust! — Vzorci na zahtevo!

bruarja 1935. P. br. 1.791 bo sprejetih za šolsko leto 1935./36. v prvi letnik tega zavoda 50 rednih slušateljev — učiteljev in učiteljic narodnih šol. Slušatelji imajo v času obiskovanja tega zavoda pravico na popolno redne učiteljske prejemke.

Prošnje za sprejem morejo vlagati do 15. junija 1935. učitelji in učiteljice, ki so v aktivni državni službi.

Prošiti istočasno za sprejem v Zagrebško in beograjsko višjo pedagoško šolo ni dovoljeno.

Prošnje je treba poslati rektoratu tega zavoda in priložiti naslednje priloge:

1. Izpričevalo o učiteljskem zrelostnem izpitu.

2. Izpričevalo o praktičnem izpitu z najmanje prav dobrim uspehom.

3. Potrdilo o službenih letih in službeni oceni v tem času. — Prošiti morejo le oni, ki so bili zaposleni najmanj tri leta na osnovni ali meščanski šoli in so prejeli v času svojega službovanja najmanj trikrat odlično oceno. Zadnja ocena za letošnje šolsko leto naj se pošlje naknadno, ako se ne more priložiti že k prošnji.

4. Krstni list ali po zakonu predpisano potrdilo o dnevu in kraju rojstva. Kandidat ne sme biti starejši od 38 let.

5. Zdravniško izpričevalo.

6. Kratak opis življenja v katerem naj se označi kje in koliko časa je prosilec služboval kot učitelj (-ica), ali je oženjen ali ne (omogućena ali ne), ali ima otroke.

Prošnje kandidatov, ki ne priložijo vseh navedenih dokumentov se ne bodo upoštevale. Slušatelji (-ice) višje pedagoške šole ne smejo biti istočasno vpisani za slušatelje na univerzi.

Vsak kandidat navede v svoji prošnji grupo v katero se želi vpisati.

Grupe so naslednje:

1. Narodni jezik s književnostjo, zgodovina in zemljepis.

2. Tuj jezik (francoščina ali nemščina) in narodni jezik s književnostjo.

3. Prirodopis (zoologija, botanika in mineralogija s petrografijo) geografija in kemija.

4. Matematika (z geometrijskim in tehničnim risanjem) fizika in merkantilni predmeti. Trgovsko računovodstvo in knjigovodstvo s korespondenco.

5. Vse vrste risanja, opisna geometrija in matematika.

Na razpis se lahko javijo učitelji (-ice) iz vse Jugoslavije. Sprejeti kandidati bodo službenim potom obveščeni o sprejemu in o početku predavanja.

V Zagrebu, 4. aprila 1935.

Rektor:

Dr. S. Bosanac, s. r.

Osebne zadeve

—i Nove namestitve. 12. aprila je bilo imenovanih 19 učiteljev in učiteljic: Müller Anton v Zabrdi, srez Kranj. Rostaher Helena v Dev. Marja v Brezju, srez Maribor-desni breg. Poderžaj Justina v Zgor. Polskavo, srez Maribor-desni breg. Frančes Terezija v Tišini, srez Murska Sobota. Bertonec Julijana v Loko pri Zusmu, srez Šmarje. Arko Flora v Dobrovec, srez Maribor-desni breg. Vollmaier Marija v Vuzenico, srez Dravograd. Vegan Marija v Dol. Bistrico, srez Dol. Lendava. Štercin Cecilija v Zalog, srez Kamnik. Stariha Zorka v Kočevsko Reko, srez Kočevje. Seliškar Marija v Planino, srez Črnomelj. Mavec Angela v Čatež, srez Novo mesto. Dobaja Jožica v Vučju vas, srez Ljutomer. Nežić Olimpija v Trnje, srez Dol. Lendava. Weiksl Karolina v Rumeč, srez Ptuj. Pišec Ana v Sv. Jurij, srez Murska Sobota. Kobal Viljemina v Prečno, srez Novo mesto. Sošič Albina v

Naša pot po Bolgariji

Na uvodni strani smo omenili, da odpotuje naš učiteljski pevski zbor na koncertno turnejo v Bolgarijo, ki bo trajala od 14. do 19. maja. Z zborom potuje njegov predsednik Ivan Dimnik in dirigent Milan Pertot. Vodja zboru je Emil Adamič, vodja turneje pa Drago Supančič. Da pa se bo naše učiteljsvo pobjele seznanilo s kraji, ki jih bodo obiskali naši pevci in pa s potjo, po kateri bodo potovali, naj služi naslednji opis.

Prva postajica na bolgarski strani je Kalotina.

Kalotina. Takoj ob prehodu meje je na levi strani mala dolina, v kateri leži vasica Kalotina. Tod mimo je vodila še izza rimskih časov vojna pot v Konstantinopol. Po nji so krenili tudi križarji v Palestino.

Berende. Na desni za Kalotino je vas Berende s starinsko cerkvijo, v kateri so stare religiozne freske.

Dragoman. Obmejno mesto. Carinska revizija. Potni listi.

Slivnica. V vasi Aldomirovci blizu Slivnice je spomenik padlim.

Bojurište. Osem km od Sofije, na desni ob železniški progi je avionsko pristanišče, ki veže Bolgarijo z zapadno Evropo in orientom.

Sofija. V višini 550 m nad morjem ob vznožju Vitoše leži Sofija. Prvotno naselbino Trakijcev je l. 29. pred Kr. zavzel Licinus Grassus. V drugem stoletju je tu cesar Trajan naselil svoje vojaške veterane in grške trgovce ter naselbini dal ime Ulpia Serdica. Do Konstantina Velikega je imela Serdica privilegij kovanja lastnega denarja. Konstantin, rojen v Nišu (Naissus), je prestavil svojo rezidenco iz Serdice v Bizanc. L. 343. je bil v Serdici koncil, h katerem se je zbralo 170

škofov iz orient in okciđenta in ki so obsodili krivoverski nauk Arija. Sto let pozneje so Huni mesto do tal razdrli. Justinian I. (507—565) je na ruinah sezidal novo utrjeno mesto. Takrat je bila na najvišjem prostoru mesta sezidana bazilika sv. Sofije, ki je dala poznejšemu mestu tudi ime. L. 809. je bolgarski kan Krum mesto zopet uničil. V času prvega bolgarskega kraljevstva (836—1018) je novo mesto dobilo ime Sredec, ker je ležalo v sredini države. Po smrti zadnjega kralja Ivana Vladislava in propadu I. kraljevstva je mesto svoja vrata odprlo Bizantincem. Postalo je izhodišče njihovih vojnih pohodov proti Madjarom. Leta 1194. je bolgarski kralj Asen I. Sredec iztrgal iz bizantinskih rok in mesto se je materialno in kulturno visoko dvignilo. Od leta 1329. se je imenovalo Sofija. Leta 1329. je poskušala turška armada Sofijo s silo zavzeti, toda mesto s 27 vrati, 1700 stolpi in 70.000 strelnicami se je upiralo štiri leta ter je padlo v turške roke le po izdajstvu sofijskega vojvode Janka. Turško gospodstvo je trajalo 430 let. Mesto je propadalo in njegovo prebivalstvo je v l. 1837. štele komaj 20.000 duš. Šele l. 1825. počenja bolgarska renesansa. Takrat je bila ustanovljena prva javna šola. 23. decembra 1877. l. pa je napočil tudi za Sofijo osvobodilni dan. Ruski general Rauch je s svojimi četami slovesno vkorakal v Sofijo.

Sofija je največje in najlepše mesto Bolgarije. Danes šteje okoli 320.000 prebivalcev.

Po široki aveniji Marija Luiza pridemo v sredino mesta. Čez ozko, največkrat brezvodno rečico Vladajsko je zgrajen most z levimi figurami in takoj smo v sredini prometa. Konec široke ulice tvori po znanem atentatu l. 1925. na novo pozidana cerkev Svete Nedelje. Za njo v daljavi je piramida Vitoše. Proti centru mesta je na desni mestna tržnica, za njo okrogla sinagoga španskih Izraelitov. Nasproti tržišča so nasadi. Tam je bilo nekda rimsko kopališče. Ob

koncu nasadov je široko, rdeče poslopje: mestna kopel. Alkalična mineralna voda ima 47° C. Na voglu Marije Luize in Trgovske ulice je dobro ohranjena mošeja Banja Baši z lepim minaretom. Od cerkve Sv. Nedelje vozijo tramvaji v vse smeri mesta. V bližini trga, proti severu so ostanki drugega rimskega kopališča, ki je bilo pozneje izpremenjeno v krščansko cerkev sv. Gregorija in še kasneje v turško mošejo. V nji so zanimive freske iz 14. in 15. stoletja. Po bulvaru Dondukova in po Trgovski ulici pridemo na trg Aleksandra I., na katerem se nahaja carska rezidenca, stari, a na novo razširjeni in prezidani turški konak. Južno od konaka je mestni vrt, na katerega vzhodni strani je krasno in najmoderneje urejeno mestno gledališče. Zapadno od mestnega vrta je v starem, rdečem turškem poslopiju »Bužuk Djami«, zelo zanimivi arheološki muzej. Na vzhodnem koncu konaka pričinja ulica Carja Osvoboditelja. V stranskem poslopiju rezidence se nahaja najbogatejši prirodnoznanstveni muzej balkanskega polotoka. Ob strani muzeja, ločena s kratko ulico, stoji prelepa mala ruska cerkev, ena najlepših sofijskih stavb. Nekoliko dalje po ulici proti vzhodu je Oficirski dom, kjer se vrše običajni koncerti, plesi itd. Od tam dalje pridemo na trg Carja Osvoboditelja. V sredini vis-a-vis Sobražju je impozantni spomenik Aleksandra II., bolgarskega osvoboditelja, umetnino je izvršil italijanski kipar Zocchi. Za spomenikom je etnografski muzej. Tam je tudi slavni top iz črnežvega debela, s katerim so navdušeni in naivni bolgarski revolucionarji leta 1876. upali armadam Ottomanske države prizadejati mnogo škode. Od trga Carja Osvoboditelja pridemo po prospektu Aleksandra Nevskega k palači zunanjega ministrstva in k Akademiji znanosti. Sredi trga stoji monumentalna cerkev Sv. Aleksandra Nevskega, delo ruskega arhitekta Pomeranceva. Zapadno od nje stoji

starinska cerkev Sv. Sofije iz 6.—7. stoletja. Za cerkvijo je pokopan bolgarski narodni pesnik Ivan Vazov, južno od nje pa je znamenita palača Sv. Sinoda v čistem bolgarskem slogu. Vzhodno ob trgu je državna tiskarna, južno od nje Akademija lepih umetnosti. Severno od državne tiskarne stoji spomenik narodnega heroja Vasilija Levskega, ki so ga Turki leta 1876. v Sofiji obesili. Vzhodno od Sobražja je palača univerzitetnega rektorata. Od tu pridemo na bulvar Ferdinanda, kjer je mavzolej prvega bolgarskega kneza, Aleksandra Battenberga. Nasproti je zoološki vrt. Na koncu bulvara Carja Osvoboditelja pridemo preko Orlovskega mosta v najlepši park Bolgarije »Princ Boris«. Severno od parka sta Vojna akademija in Vojno ministrstvo. —

Okolica Sofije. Kakih 9 km južno od Sofije ob vznožju Vitoše je vas Bojana, ki je z mestom zvezana s tramvajem in lepo cesto. V cerkvi sv. Pantelejmona je grob carice Eleonore. Krasen razgled na Sofijo. V cerkvi so znamenite freske iz 12. in 13. stoletja. Iz Bojane pelje pot do 30 m visokega vodopada na rebra Vitoše. Južnozapadno od Sofije je izletna točka Bankja, ki je najlepše kopališče Bolgarije. V sezoni vozijo iz Sofije in nazaj ves dan vlaki lokalne železnice. V neposredni bližini mesta so še kopališča: Gornja Banja (41° C), Ovčja kopel, Kniajevo, Pančarevo itd. Turistom nudi izlet na Vitošo (2286 m) mnogo užitka. Koče so sijajno oskrbovane.

Sofija — Plovdiv 156 km.

Važnejše postaje: Vakarel, Ihtiman, Kosteneč Banja, Sarambej, Tatar-Pazardžik. Na levi v smeri vožnje je Balkansko, na desni Rodopsko pogorje. Ob progi je nebroj mineralno-vodnih

Kal pri St Janžu, srez Krški. Repovš Friderika v Vrh pri Sv. Treh kraljih, srez Logatec. Majinger Milena v Gančane, srez Dol. Lendava.

—i Napredovali so učitelji(-ice) v VIII. skupino: Plevelj-Kastelic Matilda iz Leš; Jurinec Emilija iz Svečine; Škerget Karel iz Zelnave; Šlibar Terezija z Bleda; Zupan Alojzija iz Velike Doline; Kunčič Antonija iz Podrebe; v VII. skupino: Petrič Ida iz Dolge vasi; Tavčar Josip iz Brežic; Lebič Ivan iz Prevalj; Radin Mira iz Zidanega mosta; v VI. skupino: Ušen Terezija iz Sv. Petra v Sav. dolini; Arigler Marija iz Vrhnik, Kafurja Olga z Dobrave; Gačnik Mira iz Guštanja; Hribar Marija iz Tešanovcev.

—i Napredovali so učitelji(-ice) v VI. skupino: Čotar Marija iz Moravč; Rudolf Ema iz Cerknice; v VIII. skupino: Majhen Ivana iz Sv. Miklavža; Marok Boža iz Šmartna pod Šmarno goro; Bernot Nada iz Vurberka.

—i Prevedeni v IX. skupino so: Zlebnik Ema iz Orehovice; Velker Marija iz Črne; Mlaker Franc iz Turnišča.

Naša gospodarska organizacija

—g Članom Učit. Samopomoči. V mesecu aprilu 1935. je umrlo 6 članov. Članski prispevek bodete nakazali s polnočnico, ki ste jo prejeli v teh dneh za 4 smrtne primere (za 2 smr. prim. s prihodnjo polnočnico), in sicer: Dr. Rostohar Franc, Maribor; Luknar Marjana. Ptuj; Canjko Fran, Središče in Vrežec Janko, Ribno, to so 345. do 348. smrtni primer. Samski člani nakažejo 21 Din, zakonski pari 41 Din. Zadruga uprava je v aprilu t. l. izplačala dedičem po umrlih članih 75.000 Din, zato vljudo prosi, da ne odlašate z nakazili. Zlasti prosimo one člane, ki so prejeli opomine za poravnavo članskih prispevkov ali za mesečna odplačila na brezobrestnih podporah, da ne pozabijo na svojo dolžnost. Zadruga uprava je brez odloga in brez odbitkov izplačala posmrtnine takoj po predložitvi potrebnih listin.

Šolski radio

—r XXVIII. teden. V torek 7. maja: Zakleta Veronika, pravljica zvočna igra po narodni legendi iz kamniške okolice. Napisal Joža Vombberger, izvajal Radijski dramski studio. Igra je pisana v verzih, v nekakem slovesnem slogu, da tem boljše prikaže notranjo skrivnost in lepoto legende, ki ji težko najdemo primere. V petek 10. maja proslava »Materinskega dne«, izvajal I. dekliška osn. in višja nar. šola v Ljubljani.

—r V kmetijskem radiu bo ob 7.30 v nedeljo 5. maja predaval g. inž. Vinko Sadar: Kmetijska posvetovalnica.

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

KOMUNIKE SEJE IZVRŠNEGA ODBORA JUU

od 16. aprila 1935.

Anketni odbor.

Iz referata anketnega odbora izvoljenega na XIV. glavni skupščini JUU za preiskavo razmer v sekciji za savsko banovino se konstatira:

kopališč. Pri postaji Sarambej zavozi vlak v trakijsko ravnino. Bujna, južna vegetacija kaže, da smo prestopili v toplo podnebje. Od tu vozi ozkotirna proga v defile reke Elli-Dere. Tatar-Pazardžik je dokaj obširno mesto na južnem bregu Marice. Tu se prideluje izvrstno grozdje in mnogo riža.

Plovdiv — stari Philippopolis — leži sredi plodovite trakijske ravnine. Mesto se grupira okoli petih sijenitnih gričev, ki se dvigajo strmo iz ravnine. Mesto je bilo vsled svoje gospodarske in strateške lege ob križišču važnih cestnih linij že v prastarih časih izrednega pomena. Sedaj se rado imenuje druga prestolica Bolgarije. Legenda pravi, da so se tu zgodili mitološki čudeži Orfeja. V prahistoričnih časih je akropolis mesta služila Odrisom, pravečevalcem ravnine Marice, kot trdnjava proti krutim Besom iz Rodop. Filip II. Makedonski se je mesta vsled bratomornih bojov izlaha polastil, ga nanovo pozidal in naselil s kolonisti. Njemu na čast je dobilo ime Philippopolis. Iz tega imena so Trakijci naredili Pulpodeva, Slovani Plovdiv. Pod rimskim gospodarstvom je Plovdiv postal glavno mesto Mizije. Cesar Trajan je mesto lepšal ter mu dal začasno ime Ulpia Trimontium, Mark Aurel ga je obdal z močnim zidovjem, čegar sledovi so še danes pod imenom Hissar Kapia med gričema Nebet-Tepe in Džambas-Tebe ohranjeni; Septimij Sever je povzdignil mesto v metropolo Trakije, Caracalla, Heliogabal sta tu proizvajala znamenite igre, Lucijan slavi mesto kot eno izmed najlepših ponosno ležečih med Hemom (Balkan) in Rodopami. V l. 251. so mesto razdrli Goti, kmalu nato Sarmati, ki jih je pregnal Konstantin Veliki l. 322. Po vrsti je mesto dobilo potem obisk ne-ljubih gostov: Vizigotov, Atilovih Hunov, Ostrogotov, Avarov, Slovanov in Bolgarov. L. 812. se je mesta polastil bolg. kan Krum, Simeon Veliki

1. Da predsednik JUU, tov. Ivan Dimnik in podpredsednik Todor Dimitrijevič nista člana anketnega odbora ter kot taka nista bila v anketnem odboru in sploh nista prisostvovala nobeni seji tega odbora.

2. Da delo anketnega odbora ne obstoji v tem, da konstatira krivdo bilo katere strane, nego samo v tem, da zadevo preišče in ugotovi dejstva.

3. Da anketni odbor ni mogel dokončati svojega dela in zato ni mogel sprejemati o tem delu nikakih sklepov.

4. Vsa druga obvestila ne ustrezajo pravemu stanju stvari.

Naš tisk.

Po izčrpn razpravi so sprejeti naslednji sklepi:

»Da se politični članki brez pristanka izvršnega odbora sploh ne tiskajo v Narodni prosveti. O vprašanju večjega pomena izdaja izvršni odbor posebne komunikacije.

Člani izvršnega in glavnega odbora JUU imajo lastna mišljenja o poedinih šolskih, prosvetnih, stanovskih in drugih vprašanjih, ampak ne stoji na stališču, da bi morala biti samo ta iznešena v javnih glasilih udruženja in da bi se nasprotna mišljenja ne smela slišati.

Zaradi tega želijo sedanji predstavniki JUU, da sta »Narodna prosveta« in »Učitelj« izraz vseh učiteljev in da se v njih morejo priobčevati razna mišljenja o posameznih vprašanjih. Samo morajo biti te razprave načelne in morajo nositi podpis pisca, da se ve, da je to njegovo mišljenje.

Članki, ki niso načelnega značaja in niso podpisani in v katerih se vprašanja ne razpravljajo principielno, nego so osebna polemika ali z gotovo tendenco, ne morejo biti priobčeni.

Iz društev: Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v ponedeljek 6. maja ob 11. uri na deški šoli v Kranju. Udeležba naj bo polnoštevilna! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŽUŽEMBERKU bo zborovalo v soboto dne 11. maja t. l. ob 10. uri dop. v Ajdovcu. — Med drugim bo na dnevnem redu referat o učiteljskih gospodarskih ustanovah. — Pridite polnoštevilno na to zborovanje, ki je obenem tudi naš majniški izlet! Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DES. BREG zboruje dne 11. maja 1935. ob 9. uri v Mali dvorani Narodnega doma. — Dnevni red: 1. Življenjska šola — referat tovariš Lavrič. 2. Moji vtisi ob pregledovanju šol — referat tov. Vranc. 3. Učiteljski gospodarski dan — dialog tovariša Hren in Vranc. 4. Dopolnitev odsekov. 5. Došli dopisi. 6. Zborovanje v juniju 1935. 7. Plačevanje knjig Sl. šol. matice in Učiteljskega kalendara JUU 1935. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO SV. LEONARDA V SLOV. GORICAH bo imelo svoje redno zborovanje 18. maja (v soboto) 1935. l. pri Sv. Juriju v Slov. gor. ob 10. uri. Pred zborovanjem ob 9. uri bo seja upravnega odbora. Zborovalo se bo najpreje po odsekih, ki smo se zanje odločili na zadnjem zborovanju, potem pa bo skupno zborovanje s predavanjem tov. Rogla o »čitanju v delovni šoli s praktičnimi primeri«.

Na zborovanje so vsi člani in članice vljudo vabljeni, še posebno zato, ker je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu.

J. Štuhec, preds. Porenta Stane, tajnik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V GORNJEM GRADU bo zborovalo dne 11. maja 1935. v Šmartnem ob Paki ob 8. uri. Zboro-

pa ga je podjarmil svoji državi. Krvoločni ruski polkovodja Svetoslav je tu poklal 20.000 branilcev mesta. V mestu so počivali Križarji Gottfrieda bouillonskega, tu sta se ustavila Konrad III. in Friderik Barbarossa. Gostoljubje sta plačala z ognjem in mečem. Do l. 1364. so tu gospodarili Isaak Angelj, boljar Ivanko, flanderski vojvoda Boudoin, Teodor Komnen, Ivan Assen in drugi. Lala Šahin je mesto privojeval Turkom. Ti so uničili skoro vse lepe zgodovinske stavbe, sami pa zapustili mestu le malo spomenikov, n. pr. mošeje Džumaja in Imaret, ki so vredne ogleda. L. 1928. je potres Plovdiv na polovico razrušil, vendar pa so meščani škodo hitro popravili. Danes šteje Plovdiv preko 100.000 duš. Mesto, ležeče ob svetovni cesti, ki veže Evropo z Azijo, je bilo eminentno važno trgovsko središče. Ta značaj ima še danes in šteje med prva trgovska bolgarska mesta. Plovdiv tvori tako rekoč ena sama, več kilometrov dolga ulica s kratkimi postranskimi dohodi. Zanimiv je arheološki muzej s prahistoričnimi, trakijskimi, rimskimi in bizantinskimi starinami. Tudi etnografski muzej je vreden obiska. Izmed cerkva je znamenita cerkev sv. Marine, cerkev sv. Nedelje z lepimi, dragocennimi lesenimi rezbarijami in katoliška cerkev sv. Ludovika s sarkofagom kraljice Marije Luize, matere sedanjega carja. Vredno si je ogledati v starem mestu na griču Džambas-Tepe stare turške hiše in kopališča ter ostanki pokritega bazarja. Mesto ima mnogo šol, bogat pedagoški muzej, francosko in nemško šolo itd. Vsi griči mesta z imenom »Tepé« nudijo izvrstnen razgled po mestu. Mestna slika spada med najinteresnejše vse Evrope. Na najvišjem »tepe«, zvanem »Džendem-Tepé«, je stal za časa Trakijcev eden najlepših templjev Apolona. Na sosednjem »Bunardžik-Tepé« je spomenik ruskih bojevnikov, padlih okoli Plovdiva l. 1877.

(Dalje prih.)

KLOBUKE

zadnje novosti za pomlad, v finih barvah in elegantnih oblikah, samo dobre kakovosti, ter razne sportne čepice nudi v lepi izbiri

MIRKO BOGATAJ
trgovina klobukov in čepic
LJUBLJANA, Stari trg 14
Cene zmerno. — Sprejemajo se popravila.

vanje je posvečeno ekonomskemu položaju naše vasi in našega kmeta. Referirajo tov. Počakaj, Rainer, Predan in Hudaes. Dnevni red: 1. Dopisi. 2. Referati. Predlogi za banovinsko in glavno skupščino. 4. Stanovske zadeve. 5. Slučajnosti. Pred zborovanjem je kratka odbovna seja in sestanek upraviteljev glede sres. km. razstave glasom tozadevne okrožnice tov. predsednika. Tovariši(-ice), ki reflektirajo na obed, naj se prijavijo poimen-sko vsaj dva dni preje upravitelstvu narod-ne šole v Selcih. Pridite polnoštevilno!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SKOFJA LOKA bo zborovalo v soboto 11. maja s pričetkom ob 9. uri v narodni šoli v Selcih nad Škofjo Loko. Dnevni red: 1. Otvoritev in situacijsko poročilo. 2. Poročilo tajnika in blagajničarke. 3. Bolniško zavarovanje učiteljskega (ref. podpredsednik tov. Kokali). 4. O šolski disciplini (ref. tov. Košca). 5. Uspehi učnih travšč v Selški dolini (ref. tov. Može). 6. Predlogi in slučajnosti. Tovariši(-ice), ki reflektirajo na obed, naj se prijavijo poimen-sko vsaj dva dni preje upravitelstvu narod-ne šole v Selcih. Pridite polnoštevilno!

Odbor.

Poročila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V KAMNIKU je zborovalo dne 8. aprila 1935. v Kamniku. Navzočih je bilo 93 članov.

Predsednik tov. Ostanek je pri otvoritvi zborovanja posebej pozdravil novega sreskega načelnika g. Kosija in sreskega šolskega nadzornika tov. Arriglerja. G. sreski načelnik je poudaril, da si želi stika z učitelstvom, ki vzgaja naše najmlajše državljane v dobre Jugoslovane. Posebno je apeliral na zborovalce, da širijo med mladino vero, da je Jugoslavija stvarnost, ki ostane edina, skupna — nedeljiva.

Nato je tov. predsednik prečital referat tov. Hrena o učiteljskih gospodarskih ustanovah. Tov. Kocijančič pa je podal k posameznim točkam referata pojasnila ter razložil ustroj in delovanje učiteljskih gospodarskih ustanov. Predlagal je, da bi se pri vsakem društvu ustanovil gospodarski odsek, kateri naj bi predvsem zbiral razne predloge za povzdigo učit. gospodarstva. Za izvajanje se mu je v imenu članstva zahvalil tov. predsednik.

Sklepi: 1. Za spomenik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja bo prispeval vsak član Din 50.— v 5 mesečnih obrokih.

2. Pridružujemo se soglasno sklepu učit. društva za Maribor — mesto glede ukinitve učiteljske šole v Mariboru.

3. Učitelstvo našega sreza je za uvedbo obveznega bolniškega zavarovanja.

4. Zbirke po šolski mladini naj se omeje na minimum.

5. Monopolizacija šolskih zvezkov in knjig naj se iz znanih razlogov ukine.

V smislu reorganizacije zborovanj sreskih učiteljskih društev so se določili referenti za posamezne odseke in sicer:

1. Odsek za nadaljevalno šolstvo — Ostanek, Cenčič.

2. Odsek za kulturno skrb in povzdigo vasi ter javno udejstvovanje učiteljskega — gospodarstva — Primožič, Trobiš, Napokoj.

3. Šolsko upravni in pedagoški odsek — Koman, Horn, Schubert.

Sistem javnega izobraževanja na Češkoslovaškem

(Iz češčine prevedel V. K.)

(Nadaljevanje.)

DRŽAVNE PODPORE ZA LJUDSKO IZOBRAŽEVANJE V ČSR.

V proračunu ministrstva prosvete so vsako leto uvrščeni zneski za ljudsko - izobraževalne namene v smislu zakona z dne 7. febru- arja 1919. o organizaciji ljudskih tečajev državljanske vzgoje in v smislu zakona z dne 22. julija 1919. o javnih občinskih knjižnicah. Ministrstvo prosvete nudi iz teh sredstev na podlagi izkazanih potreb in v mejah proračuna večje in manjše podpore ljudsko-izobraževalnim ustanovam, da se omogoči v vsej državi pravilna, enakomerna in sestavna ljudska izobrazba. Za podeljevanje državnih podpor za ljudsko izobraževalno akcijo veljajo naslednje smernice:

1. Kdo more prositi za državno podporo? Za državno podporo za državljansko - izobraževalno delo morejo prositi krajevni prosvetni odbori, okrajni (mestni) prosvetni odbori, župni prosvetni odbori in prosvetna društva, ki z uspehom razvijajo svoje delovanje v smislu zgoraj citiranega zakona z dne 7. febru- arja 1919. Za državno podporo za javno občinsko knjižnico morejo zaprositi knjižnični odbori, ali kjer jih ni, predstavniki občin, na Slovaškem pa tudi društva, ki se zavežejo ustanoviti svojo javno ljudsko knjižnico.

2. Kako je pošiljati prošnje za podpore. Prošnje za državno podporo za ljudsko izobraževalne namene se vlagajo na ministrstvo prosvete v Pragi. Ako se prosi za podporo za ljudsko izobraževalno delo v lokalni občini se sicer prošnja naslovi na prosvetno ministr-stvo, vendar se jo pošlje pristojnemu krajev- nemu prosv. odboru v potrdilo. Ta jo pošlje

4. Stanovsko politični odsek — Mrak, Siherl.

Ostanek Franc, predsednik.

Trobiš Stefan, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LOGATEC je zborovalo dne 13. aprila 1935. v osn. šoli na Rakeku.

Predsednik otvori zborovanje, se spomni 85 letnice T. G. Masaryka, predsednika Čeho- slovaške republike in češko - jugoslovenske vzajemnosti, ki se je najlepše pokazala ob tej skupni proslavi.

Iz poročil tov. tajnika in blagajnika je bilo članstvo izčrпно poučeno o delu sekcije in društva.

Tov. Fr. Mercina je podal v gospodar- skem referatu pregled vseh naših gospodar- skih ustanov in koristi, ki jo imajo od njih člani zadrúžniki in sploh ves stan.

Reorganizacija bodočih zborovanj se bo vršila v smislu predloga sekcije. Izvolili in konstituirali so se sledeči odseki:

1. Odsek za nadaljevalno šolstvo in po- vzdigo vasi. (Vodi tov. Dolgan.)

2. Gospodarski odsek. (Vodi tovariš Fr. Mercina.)

3. Šolskoupравни in pedagoški odsek. (Vo- di tov. Suštaršič.)

4. Stanovsko politični odsek. (Vodi tov. Winkler.)

Sklepi:

1. Učitelstvo naj se oklene naših gospo- darskih institucij, naj se vpiše po možnosti vsak kot zadrúžnik ter naj se jih poslužuje.

2. Za poverjenika »Samopomoči« za deca se izvoli tov. Hladnik.

3. Izvenšolsko delo je v principu ono, ki se opravlja iz idealizma v korist naroda in države splošno, posebej v korist naši vasi in njenemu povzdigu, pa tudi za povzdigo šol- stva in drugih narodno-kulturnih in obramb- nih organizacij. Tako delo je nenagrajeno. Ocena izvenšolskega dela naj odpade. Plača- no delo ni izvenšolsko delo.

4. Obvezno bolniško zavarovanje se od- kloni.

5. Odtegotanje uslužbenskega davka od stanarin potom kr. banske uprave smatra učit- eljstvo kot nepravilen in nezakonit postopek. Sekcija naj intervenira v smislu priložene re- solucije.

6. Sekcija naj intervenira da se mesečni prejemki izplačujejo tudi na deželi l. vsakega meseca.

7. Stanarina, ki se je svoj čas nezakonito odtegotala učiteljskim pripravnikom, naj se izplača. Sekcija naj tudi to zadevo ne izgubi iz vida.

Resolucija k točki 5:

Davek plačuje oseba, ki prejeme dobi- va, ali organizacija, ki prejeme oddaja. V danem primeru pa ni ne eno ne drugo kr. ban. upr. ker ona stanarine ne prejema in je tudi ne oddaja.

Mnogi učitelji (-ice) ne prejemajo stana- rine redno, včasih leto in še več prav nobene. Ako se tedaj izvaja določba kr. banske upra- ve, nastane lahko primer, da bo moralo učit- eljstvo plačevati davek za nekaj, česar ni prejelo.

Dosledno bi bilo, da bi kr. banska uprava stanarino tudi izplačevala, če hoče odtegotati uslužbenske davek.

Z ozirom na to prosimo sekcijo JUU Ljubljana, da skuša preprečiti odtegotanje uslužbenskega davka za stanarino pri plačah, ali pa izposlovati, da se stanarine izplačujejo potom kr. banske uprave že pri nakazilu plače.

Doljak Valentin, predsednik.

Hrastnik Rado, tajnik.

pristojnemu okrajnemu prosvetnemu odboru, ki prošnjo natančno prouči in jo pošlje mini- strstvu prosvete v rešenje (na Slovaškem se pošlje prošnjo za podporo referatu ministr- stva prosvete v Bratislavi).

Ministrstvu prosvete (oziroma njegovemu referatu v Bratislavi) morejo direktno pošil- jati vse najrazličnejše prošnje za podporo v ljudsko - izobraževalnih zadevah edino le okr. prosvetni odbori, glavni odbori po vsej drža- vi se nahajajočih prosvetnih društev, dalje tudi najrazličnejše prosvetne korporacije glavnega mesta Prage (vendar velja za te kor- poracije navedena ugodnost le do preklica).

Prošnje za take podpore, ki zadevajo in- terese več okrajev, je pošiljati potom posre- dovanja onega prosvetnega odbora, v čigar območju naj bo središče one kulturne oziroma prosvetne ustanove.

Vsa poročila okrajnih prosvetnih odbo- rov, krajevnih prosvetnih komisij in drugih po tem zakonu ustanovljenih društev so po- štnine prosta.

3. Katere prosvetne akcije podpira država z denarnimi podporami.

Ministrstvu prosvete v Pragi (oziroma njegovemu referatu v Bratislavi) morejo biti po 2. točki te odredbe poslane najrazličnejše prošnje za državno podporo za ljudsko - iz- obraževalne namene. Vendar pa podeljuje mi- nistrstvo prosvete le naslednjim prosvetnim akcijam denarne podpore:

a) za posamezna državljansko - vzgojna predavanja (ciklus najmanj 4 predavanj) v občinah z manj kot 500 prebivalci;

b) za cikle državljansko - vzgojnih pre- davanj, za izobraževalne govorniške tečaje in predavanja, za delovanje okrajnih (mestnih) prosvetnih odborov, za ljudsko-izobraževalne ustanove (tečaji in večbe) namenjene stro- kovni izobrazbi pa samo tedaj, ako so le te združene z državljansko - vzgojnimi in vse- stransko izobraževalnimi ustanovami;

(Dalje prihodnji.)